

ശ്രീഃ
ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ
ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ
ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

മഹർഷി വേദവ്യാസപ്രണീതം ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ അഷ്ടമോഽധ്യായഃ ॥

This document has been prepared by

Sunder Kidāmbi

with the blessings of

ശ്രീ രംഗരാമാനുജ മഹാദേശികൻ

His Holiness śrīmad āṇḍavan śrīraṅgam

ശ്രീഃ

ശ്രീമതേ രാമാനുജായ നമഃ

ശ്രീമതേ നിഗമാന്തമഹാദേശികായ നമഃ

ഓം നമോ ഭഗവതേ വാസുദേവായ

ശ്രീമദ്ഭാഗവതമഹാപുരാണം

॥ പഞ്ചമസ്കന്ധേ അഷ്ടമോഽധ്യായഃ ॥

ശ്രീശുക ഉവാച

ഏകദാ തു മഹാനദ്യാം കൃതാഭിഷേകനൈയമികാവശ്യകോ
ബ്രഹ്മാക്ഷരമഭിഗൃണാനോ മുഹൂർത്തത്രയമുദകാന്ത
ഉപവിവേശ ॥ 1 ॥

തത്ര തദാ രാജൻ ഹരിണീ പിപാസയാ
ജലാശയാഭ്യാശമേകൈവോപജഗാമ ॥ 2 ॥

തയാ പേപീയമാന ഉദകേ താവദേവാവിദുരേണ നദതോ
മൃഗപതേരുന്നാദോ ലോകഭയങ്കര ഉദപതത് ॥ 3 ॥

തമുപശ്രുത്യ സാ മൃഗവധുഃ പ്രകൃതിവിക്ലവാ ചകിത -
നിരീക്ഷണാ സുതരാമപി ഹരിഭയാഭിനിവേശവ്യഗ്രഹൃദയാ
പാരിപ്ലവദ്യഷ്ടിരഗതത്യുഷാ ഭയാത്സഹസൈ -
വോച്ചക്രാമ ॥ 4 ॥

തസ്യാ ഉത്പതന്ത്യാ അന്തർവത്യാ ഉരുഭയാവഗലിതോ
യോനിനിർഗതോ ഗർഭഃ സ്രോതസി നിപപാത ॥ 5 ॥

തത്പ്രസവോത്സർപണഭയഖേദാതുരാ സ്വഗണേന
വിയുജ്യമാനാ കന്യാഞ്ചിദുർയാം കൃഷ്ണസാരസതീ
നിപപാതാമ ച മമാര ॥ 6 ॥

തം ത്രേണകുണകം കൃപണം സ്രോതസാനുഹൃമാനമഭി -
 വീക്ഷ്യാപവിദ്ധം ബന്ധുരിവാനുകമ്പയാ രാജർഷി -
 രഭരത ആദായ മൃതമാതരമിത്യാശ്രമപദമനയത് || 7 ||

തസ്യ ഹ വാ ഏണകുണക ഉച്ചൈരേതസ്മിൻ കൃതനിജാഭി -
 മാനസ്യാഹരഹസ്തത്പോഷണപാലനലാലനപ്രീണനാ -
 നുധ്യാനേനാത്മനിയമാഃ സഹയമാഃ പുരുഷപരിചർയാദയ
 ഏകൈകശഃ കതിപയേനാഹർഗണേന വിയുജ്യമാനാഃ കില
 സർവ ഏവോദവസൻ || 8 ||

അഹോ ബതായം ഹരിണകുണകഃ കൃപണ ഈശ്വരരഥചരണ -
 പരിഭ്രമണരയേണ സ്വഗണസുഹൃദ്ബന്ധുഭ്യഃ പരിവർജിതഃ
 ശരണം ച മോപസാദിതോ മാമേവ മാതാപിതരൗ
 ഭ്രാതൃജ്ഞാതീൻ യൗമികാംശ്ചൈവോപേയാ യ നാൻയം
 കഞ്ചന വേദ മയ്യതിവിസ്രബ്ധശ്ചാത ഏവ മയാ
 മത്പരായണസ്യ പോഷണപാലനപ്രീണനലാലനമനസൂയുനാ -
 നുഷ്ഠേയം ശരൺയോപേക്ഷാദോഷവിദുഷാ || 9 ||

നൂനം ഹ്യാർയാഃ സാധവ ഉപശമശീലാഃ കൃപണസുഹൃദ
 ഏവംവിധാർഥേ സ്വാർഥാനപി ഗുരുതരാനുപേക്ഷന്തേ || 10 ||

ഇതി കൃതാനുഷംഗ ആസനശയനാടനസ്ഥാനാശനാദിഷു
 സഹ മൃഗജഹുനാ സ്നേഹാനുബദ്ധഹൃദയ ആസീത് || 11 ||

കുശകുസുമസമിത്പലാശഫലമൂലോദകാൻയാഹരിഷ്യമാണോ
 വൃകസാലാവൃകാദിഭ്യോ ഭയമാശംസമാനോ യദാ സഹ
 ഹരിണകുണകേന വനം സമാവിശതി || 12 ||

പഥിഷു ച മുഗ്ധഭാവേന തത്ര തത്ര വിഷകൃതമതിപ്രണയ -
ഭരഹൃദയഃ കാർപണ്യോത്സർക്കന്ധേനോദ്വഹതി ഏവമുത്സംഗ
ഉരസി ചാധായോപലാലയൻമുദം പരമാമവാപ || 13 ||

ക്രിയായാം നിർവർത്യമാനായാമന്തരാല്ല്യപൃഥ്വായോത്ഥായ
യദൈനമഭിചക്ഷീത തർഹി വാവ സ വർഷപതിഃ പ്രകൃതിസ്ഥന
മനസാ തസ്മാ ആശിഷ ആശാസ്തേ സ്വസ്തി സ്താദ്വത്സ
തേ സർവത ഇതി || 14 ||

അന്യദാ ഭൃശമുദ്വിഗ്നമനാ നഷ്ടദ്രവിണ ഇവ കൃപണഃ
സകരുണമതിതർഷേണ ഹരിണകുണകവിരഹവിഹ്വലഹൃദയ -
സന്താപസ്തമേവാനുശോചൻ കില കശ്മലം മഹദഭി -
രംഭിത ഇതി ഹോവാച || 15 ||

അപി ബത സ വൈ കൃപണ ഏണബാലകോ മൃതഹരിണീ -
സുതോഽഹോ മമാനാർയസ്യ ശംകിരാതമതേരകൃതസുകൃതസ്യ
കൃതവിസ്രംഭ ആത്മപ്രത്യയേന തദവിഗണയൻ സുജന
ഇവാഗമിഷ്യതി || 16 ||

അപി ക്ഷേമേണാസ്മിന്നാശ്രമോപവനേ ശഷ്പാണി ചരന്തം
ദേവഗുപ്തം ദ്രക്ഷ്യാമി || 17 ||

അപി ച ന വൃകഃ സാലാവൃകോഽന്യതമോ വാ നൈകചര
ഏകചരോ വാ ഭക്ഷയതി || 18 ||

നില്ലോചതി ഹ ഭഗവാൻ സകലജഗത്ക്ഷേമോദയസ്ത്രയോ -
ത്മാദ്യാപി മമ ന മൃഗവധൂന്യാസ ആഗച്ഛതി || 19 ||

അപിസ്വിദകൃതസുകൃതമാഗത്യ മാം സുഖയിഷ്യതി
ഹരിണരാജകുമാരോ വിവിധരുചിരദർശനീയനിജമൃഗ -
ദാരകവിനോദൈരസന്തോഷം സ്വാനാമപനുദൻ || 20 ||

ക്ഷേലികായാം മാം മൃഷാ സമാധിനാഽ്ജീലിതദൃശം
പ്രേമസംരംഭേണ ചകിതചകിത ആഗത്യ പുഷ്പപരൂഷ -
വിഷാണാഗ്രേണ ലുന്തി || 21 ||

ആസാദിതഹവിഷി ബർഹിഷി ദുഷിതേ മയോപാലബ്ധോ
ഭീതഭീതഃ സപദ്യുപരതരാസ ഋഷികുമാരവദവഹിത -
കരണകലാപ ആസ്തേ || 22 ||

കിം വാ അരേ ആചരിതം തപസ്തപസ്വിൻയാനയാ
യദിയമവനിഃ സവിനയകൃഷ്ണസാരതനയതനുതര -
സുഭഗശിവതമാഖരഖുരപദപങ്ക്തിഭിർഭ്രവിണ -
വിധുരാതുരസ്യ കൃപണസ്യ മമ ഭ്രവിണപദവീം
സൂചയന്ത്യാത്മാനം ച സർവതഃ കൃതകൗതുകം
ദ്വിജാനാം സ്വർഗാപവർഗകാമാനാം ദേവയജനം
കരോതി || 23 ||

അപിസ്വിദസൗ ഭഗവാനുഡുപതിരേനം മൃഗപതിഭയാ -
ൻമൃതമാതരം മൃഗബാലകം സ്വാശ്രമപരിഭ്രഷ്ടമനു -
കമ്പയാ കൃപണജനവത്സലഃ പരിപാതി || 24 ||

കിം വാഽ്ജ്ഞജവിശ്ലേഷജ്വരദവദഹനശിഖാഭി -
രൂപതപ്യമാനഹൃദയസ്ഥലനലിനീകം മാമുപസൃത -
മൃഗീതനയം ശിശിരശാന്താനുരാഗഗുണിതനിജ -
വദനസലിലാമൃതമയഗഭസ്തിഭിഃ സ്വധയതീതി ച || 25 ||

ഏവമഘടമാനമനോരമാകുലഹൃദയോ മൃഗദാരകാ -
 ഭാസേന സ്വാരബ്ധകർമ്മണാ യോഗാരംഭണതോ വിഭ്രംശിതഃ സ
 യോഗതാപസോ ഭഗവദാരാധനലക്ഷണാച്ച കഥമിതരഥാ
 ജാത്യന്തര ഏണകുണക ആസംഗഃ സാക്ഷാന്നിഃശ്രേയസ -
 പ്രതിപക്ഷതയാ പ്രാകുപരിത്യക്തദുസ്ത്യജഹൃദയാഭിജാതസ്യ
 തസ്യൈവമന്തരായവിഹതയോഗാരംഭണസ്യ രാജർഷേർഭരതസ്യ
 താവൻമൃഗാർഭകപോഷണപാലനപ്രീണനലാലനാനുഷംഗേണാ -
 വിഗണയത ആത്മാനമഹിരിവാഖുബിലം ദുരതിക്രമഃ
 കാലഃ കരാലരഭസ ആപദ്യത || 26 ||

തദാനീമപി പാർശ്വവർതിനമാത്മജമിവാനുശോചന്ത -
 മഭിവീക്ഷമാണോ മൃഗ ഏവാഭിനിവേശിതമനാ വിസൃജ്യ
 ലോകമിമം സഹ മൃഗേണ കലേവരം മൃതമനു ന മൃതജൻമാ -
 നുസ്മൃതിരിതരവൻമൃഗശരീരമവാപ || 27 ||

തത്രാപി ഹ വാ ആത്മനോ മൃഗത്വകാരണം ഭഗവ -
 ദാരാധനസമീഹാനുഭാവേനാനുസ്മൃത്യ ഭൃശമനു -
 തപ്യമാന ആഹ || 28 ||

അഹോ കഷ്ടം ഭ്രഷ്ടോഽഹമാത്മവതാമനുപമാദ്യദ്വിമുക്ത -
 സമസ്തസംഗസ്യ വിവിക്തപുണ്യാരണ്യശരണസ്യാത്മവത
 ആത്മനി സർവേഷാമാത്മനാം ഭഗവതി വാസുദേവേ
 തദനുശ്രവണമനനസങ്കീർതനാരാധനാനുസ്മരണാ -
 ഭിയോഗേനാശൂന്യസകലയാമേന കാലേന സമാവേശിതം
 സമാഹിതം കാർത്ത്യന്യേന മനസ്തത്തു പുനർമമാബുധസ്യാ -
 രാൻമൃഗസുതമനു പരിസുസ്രാവ || 29 ||

ഇത്യേവം നിഗൂഢനിർവേദോ വിസൃജ്യ മൃഗീം മാതരം
 പുനർഭഗവത്ക്ഷേത്രമുപശമശീലമുനിഗണദയിതം

ശാലഗ്രാമം പുലസ്ത്യപുലഹാശ്രമം കാലഞ്ജരാ -
 ത്പ്രത്യാജഗാമ || 30 ||

തസ്മിന്നപി കാലം പ്രതീക്ഷമാണഃ സംഗാച്ച ഭൃശമുദ്വിഗ്ന
 ആത്മസഹചരഃ ശുഷ്കപർണതൃണവീരൂധാ വർതമാനോ
 മൃഗത്വനിമിത്താവസാനമേവ ഗണയൻമൃഗശരീരം
 തീർഥോദകക്ലിന്നമുത്സസർജ || 31 ||

|| ഇതി ശ്രീമദ്ഭാഗവതേ മഹാപുരാണേ പാരമഹംസ്യം സംഹിതായാം
 പഞ്ചമസ്കന്ധേ ഭരതചരിതേ അഷ്ടമോഽധ്യായഃ ||